

ZMIANA KLIMATU – O CO CHODZI?

dr Wojciech Szymalski

INSTYTUT
NA RZECZ
EKOROZWOJU

Księżyc

Min -232°C

Max $+127^{\circ}\text{C}$

Ziemia

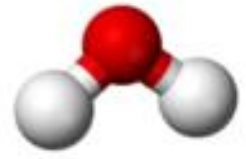
Min $^{\circ}\text{C}$ $-89,2^{\circ}\text{C}$

Max $^{\circ}\text{C}$ $+58^{\circ}\text{C}$

Gazy cieplarniane

H₂O
para wodna

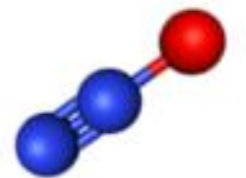
CO₂
dwutlenek węgla

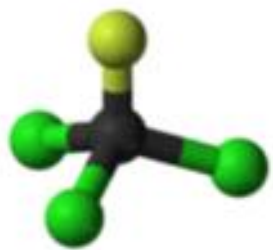
CH₄
metan

O₃
ozon

N₂O
podtlenek azotu

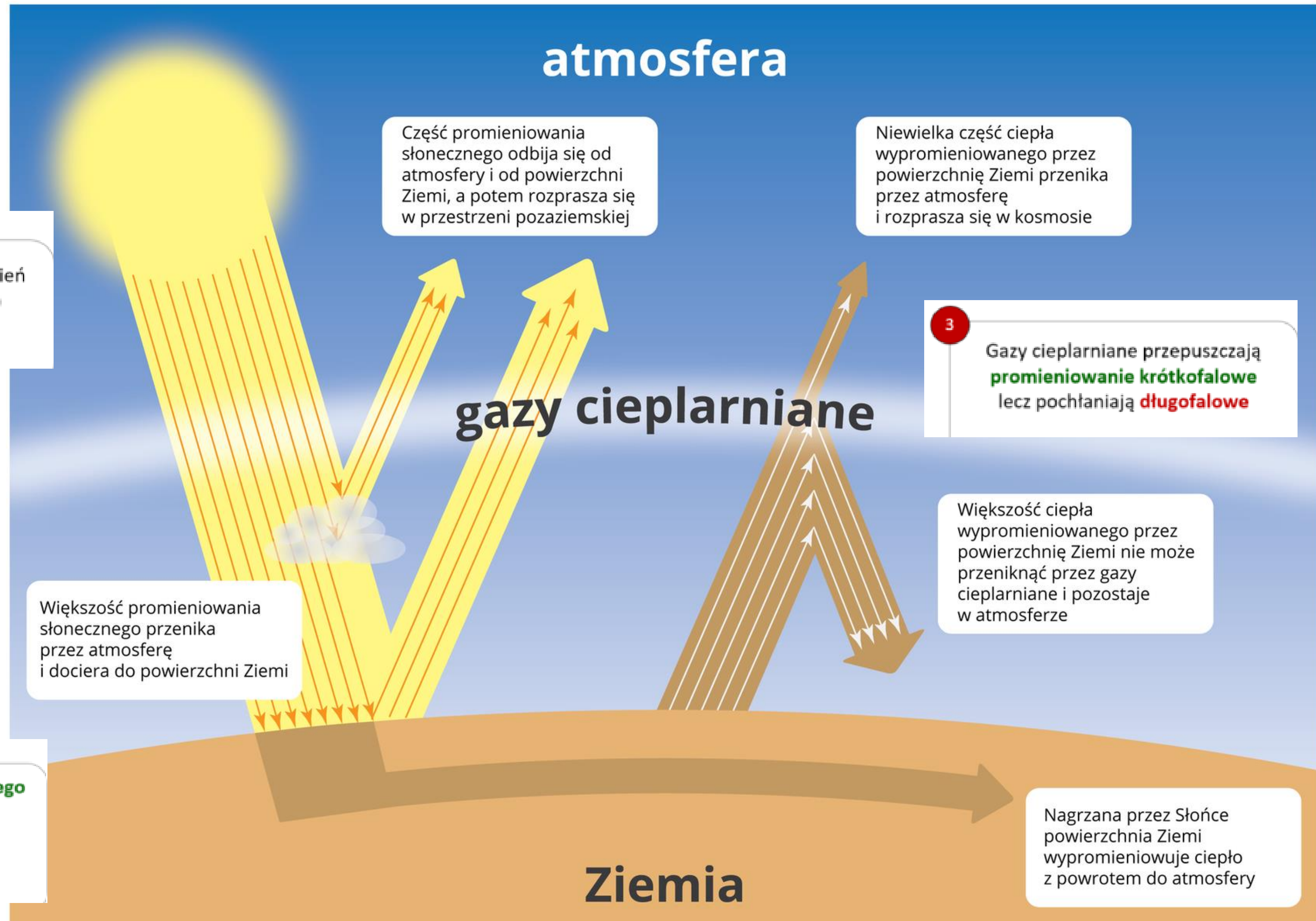

CCl₃F
trichlorofluorometan
przykład CFC/HFC

atmosfera

1 Światło widzialne i bliska podczerwień (**promieniowanie krótkofalowe**) przechodzą (w większości) przez atmosferę

Część promieniowania słonecznego odbija się od atmosfery i od powierzchni Ziemi, a potem rozprasza się w przestrzeni pozaziemskiej

Niewielka część ciepła wypromieniowanego przez powierzchnię Ziemi przenika przez atmosferę i rozprasza się w kosmosie

3 Gazy cieplarniane przepuszczają **promieniowanie krótkofalowe** lecz pochłaniają **długofalowe**

Większość promieniowania słonecznego przenika przez atmosferę i dociera do powierzchni Ziemi

gazy cieplarniane

Większość ciepła wypromieniowanego przez powierzchnię Ziemi nie może przeniknąć przez gazy cieplarniane i pozostaje w atmosferze

2 Część **promieniowania krótkofalowego** ulega odbiciu, reszta zostaje pochłonięta i wypromieniowana w dalekiej podczerwieni (**promieniowanie długofalowe**)

Nagrzana przez Słońce powierzchnia Ziemi wypromieniowuje ciepło z powrotem do atmosfery

Ziemia

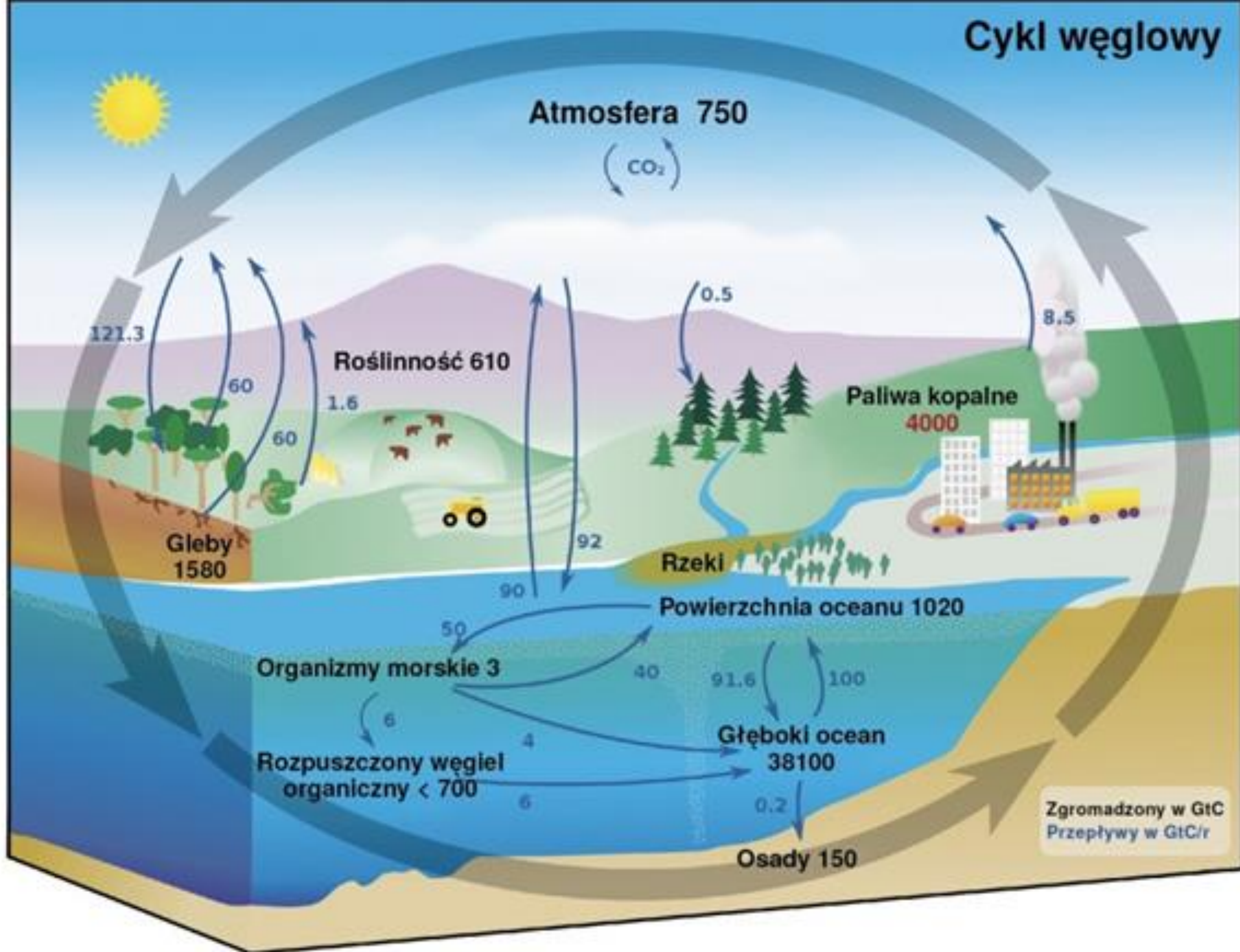
Efekt cieplarniany – zjawisko podwyższenia temperatury planety przez obecne w jej atmosferze gazy cieplarniane (w porównaniu z sytuacją, w której gazów cieplarnianych by nie było).

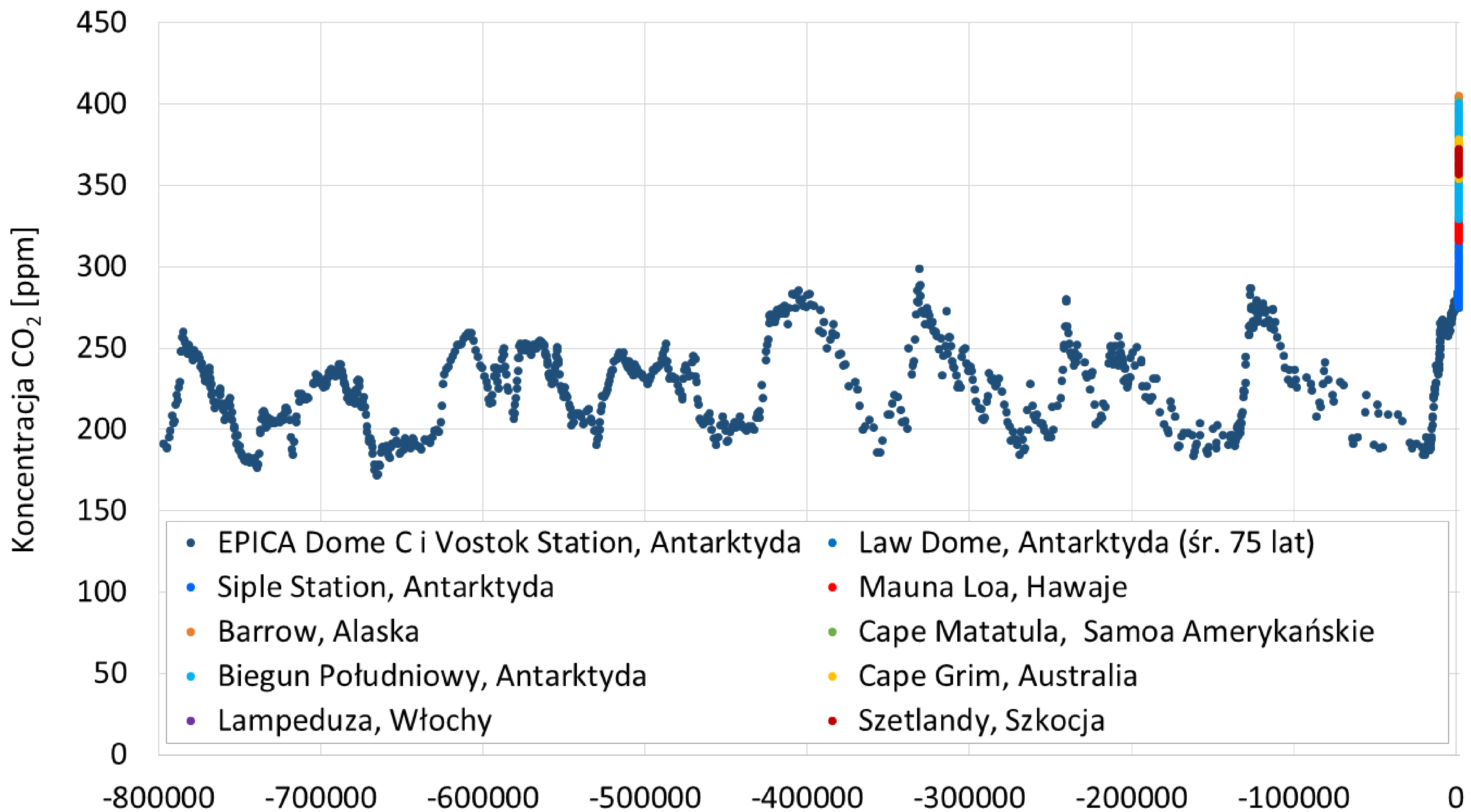
Szacuje się, że dzięki efektowi cieplarnianemu temperatura na Ziemi jest o 33°C wyższa, niż byłaby, gdyby to zjawisko nie istniało. Średnia temperatura Ziemi wynosi 14°C , bez efektu cieplarnianego temperatura Ziemi wynosiłaby -18°C .

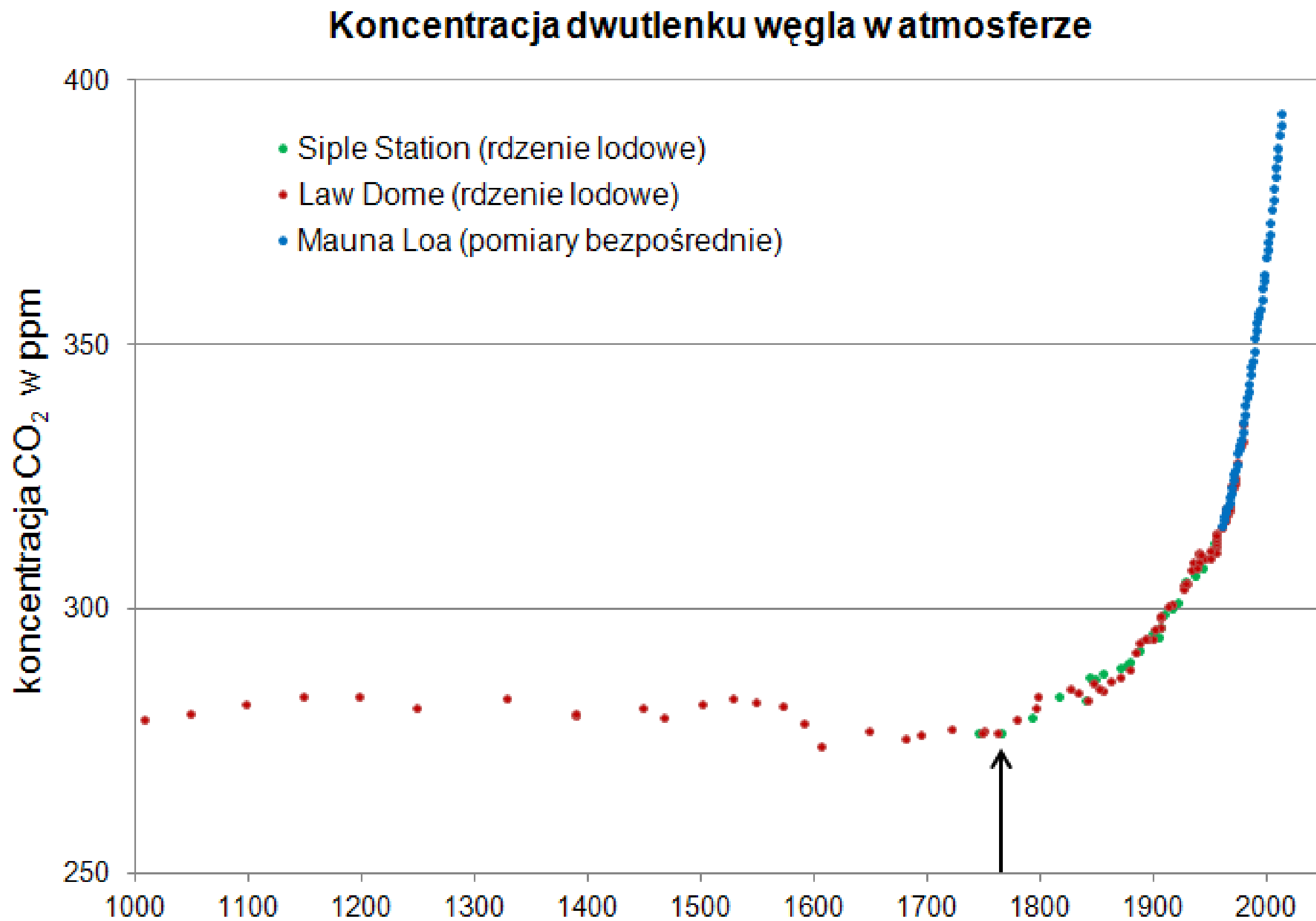

Cykl węglowy

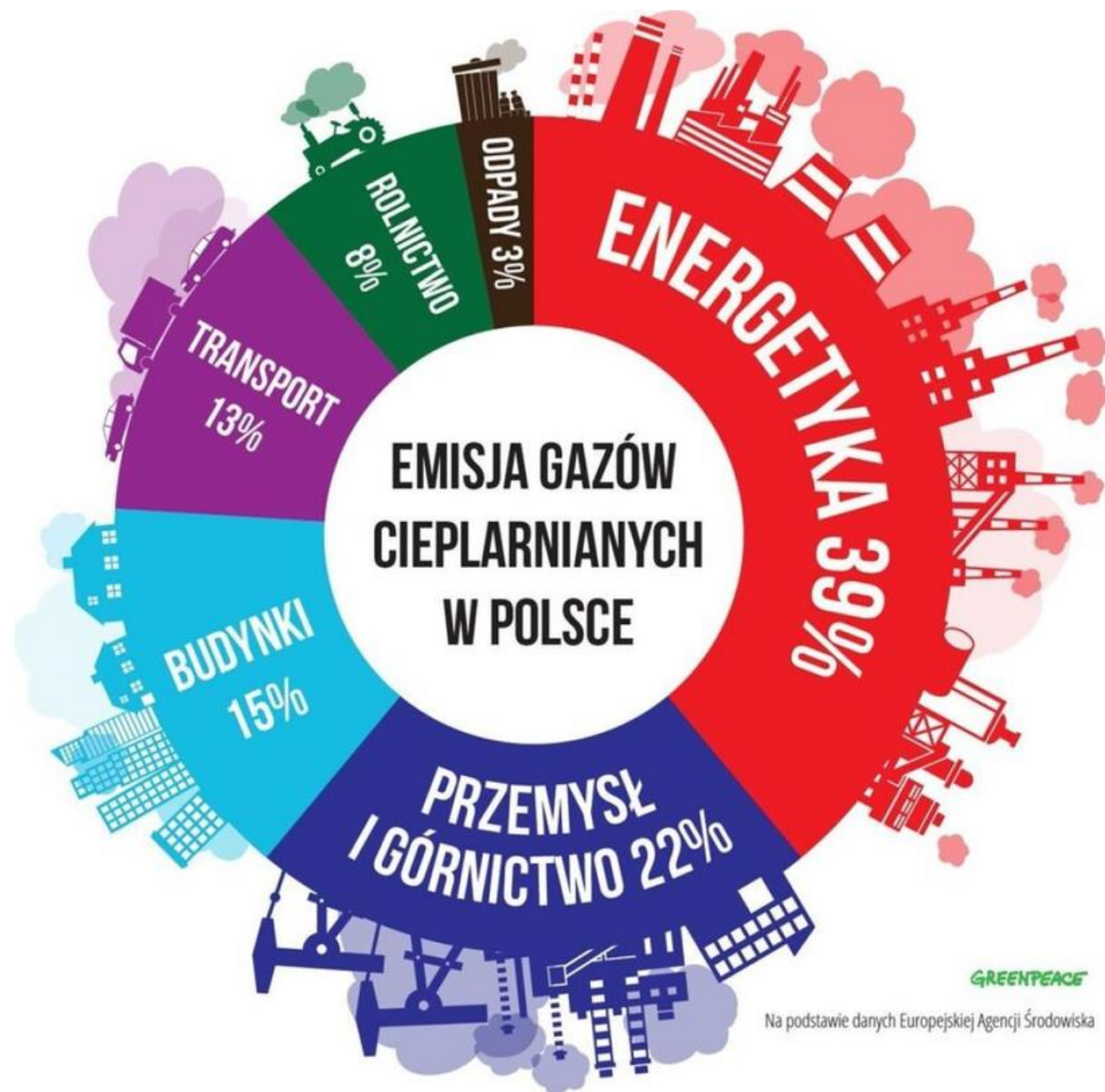

1744 rok – 274 ppm CO₂
2021 rok – 417 ppm CO₂

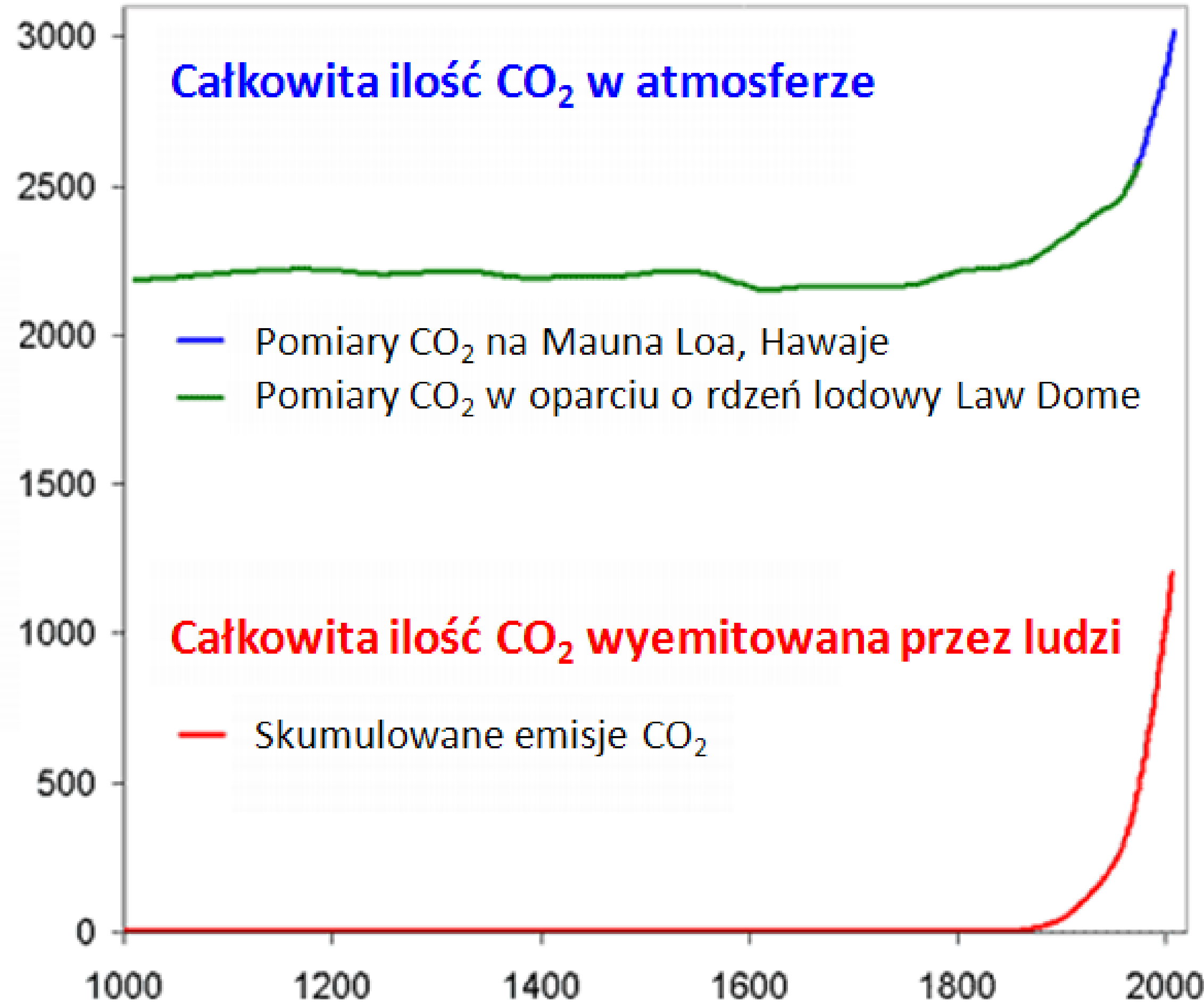

Emisje CO₂ vs. ilość CO₂ w atmosferze

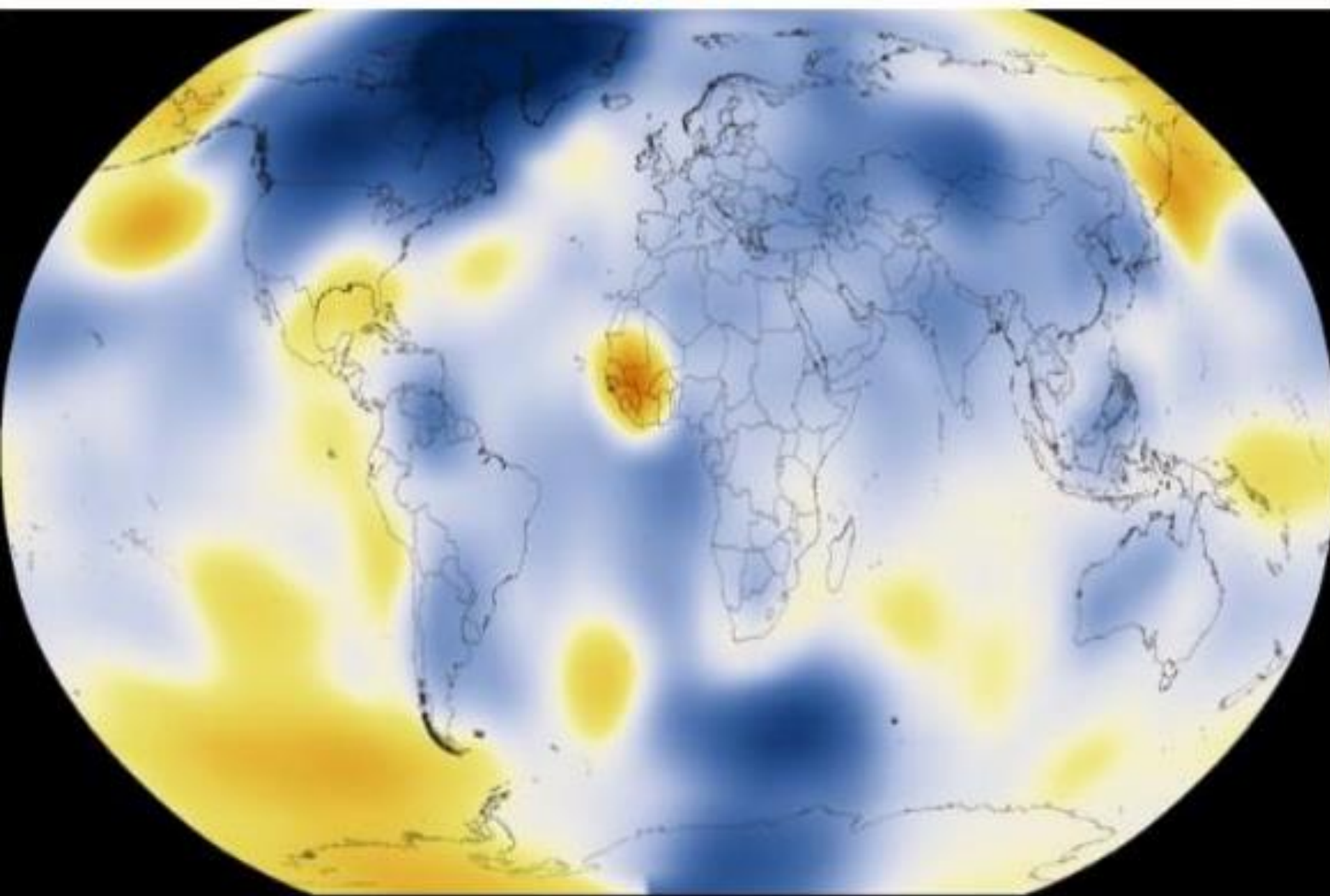

Ilość CO₂ w atmosferze [mld ton]

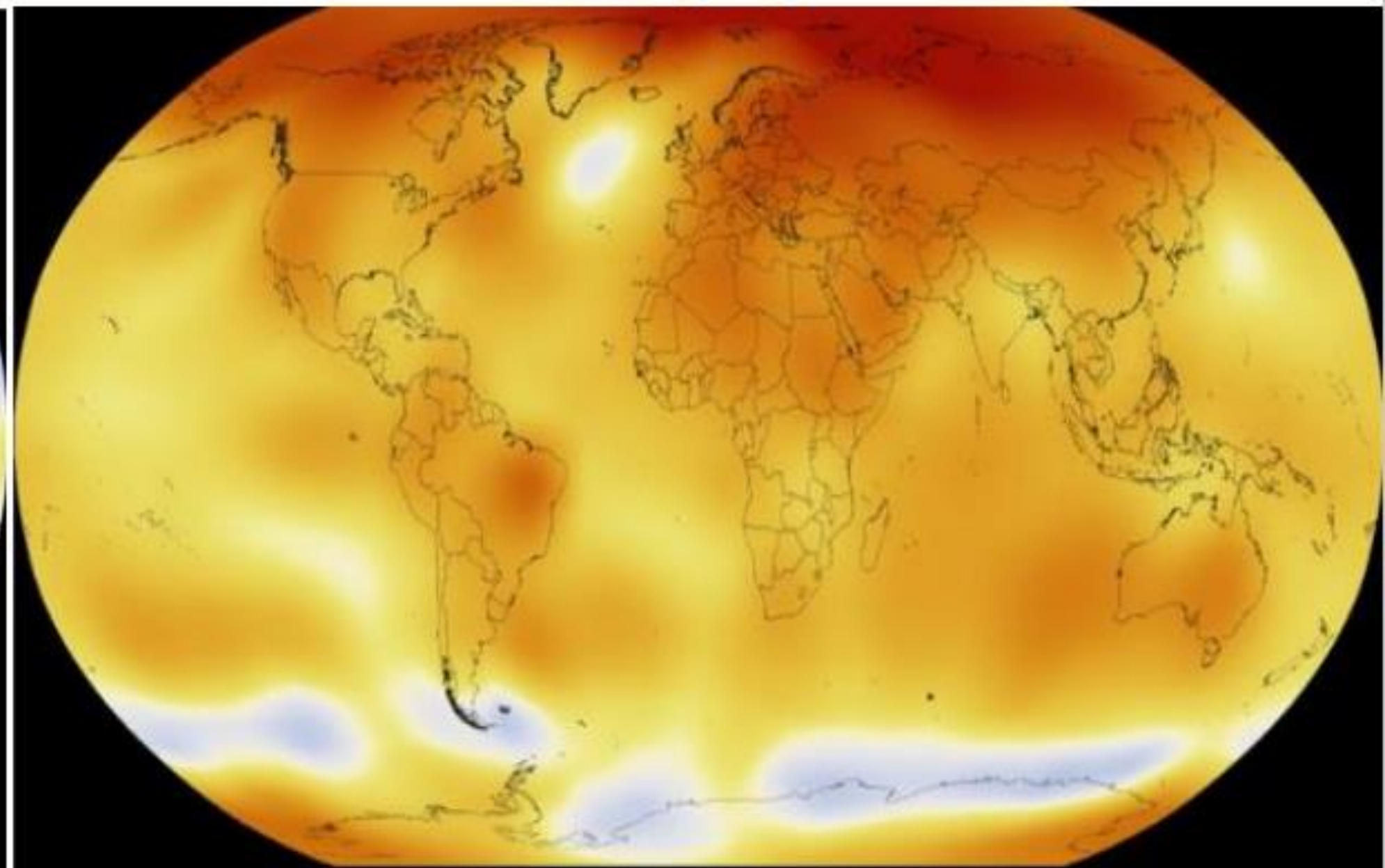
1884

Temperature Difference (Fahrenheit)

2015

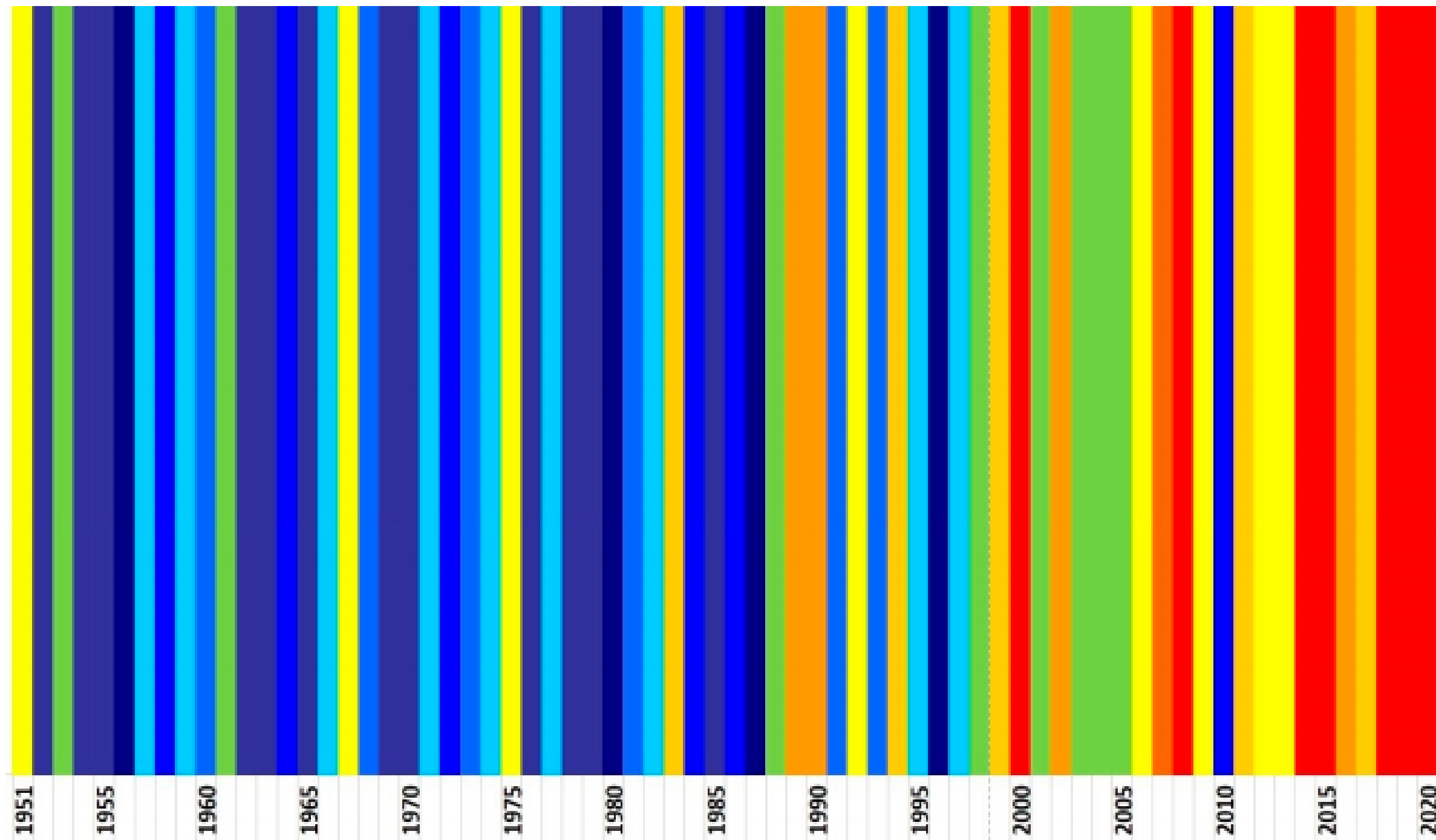

Temperature Difference (Fahrenheit)

Warunki termiczne w Polsce

Źródło: Klimat Polski 2020, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej- Państwowy Instytut Badawczy, <https://www.imgw.pl/sites/default/files/2021-02/imgw-pib-klimat-polski-2020-opracowanie-final-pojedyncze.pdf>, dostęp 13.05.2021

POGODA ≠ KLIMAT

Pogoda – to chwilowy stan atmosfery w danym miejscu

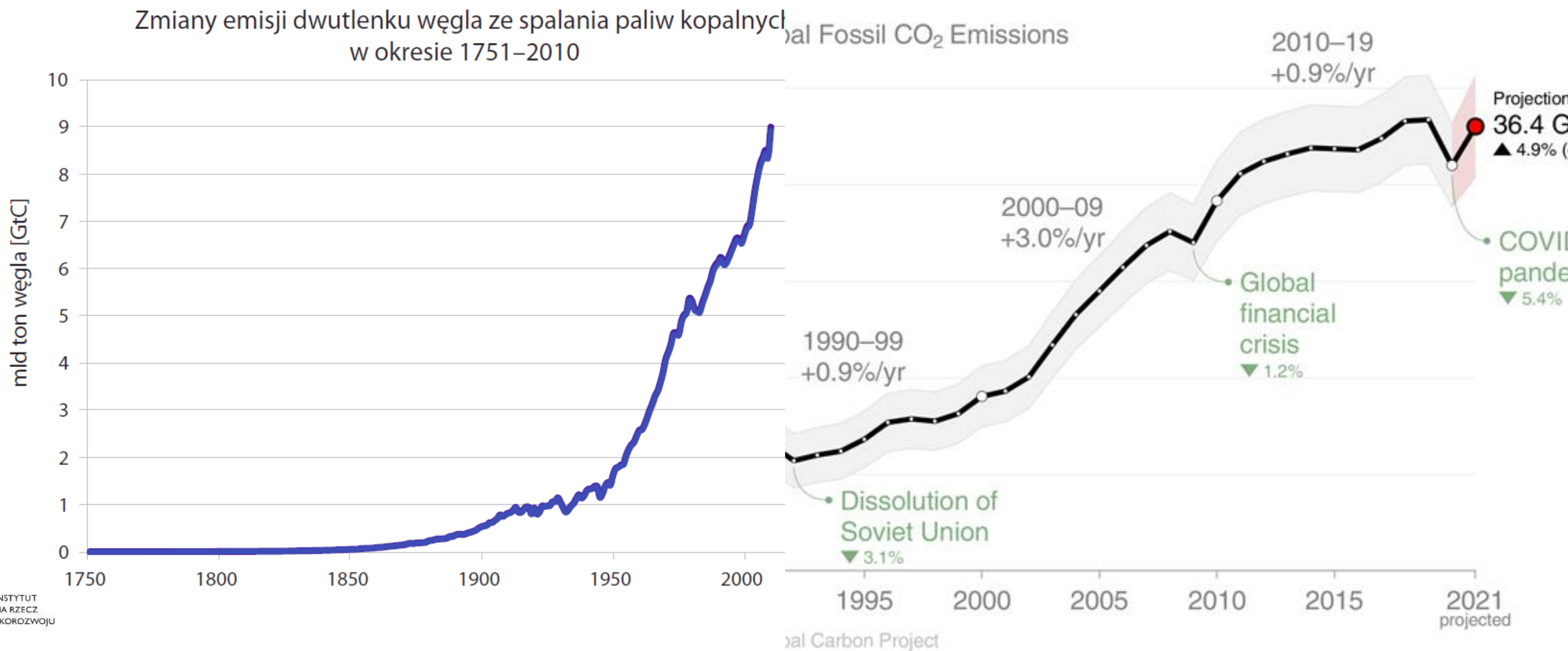
Klimat – to ogół zjawisk pogodowych na danym obszarze w okresie wieloletnim

EFEKT CIEPLARNIANY ≠ GLOBALNE OCIEPLENIE

Skutkiem wzmocnionego efektu cieplarnianego jest wzrost temperatury na Ziemi

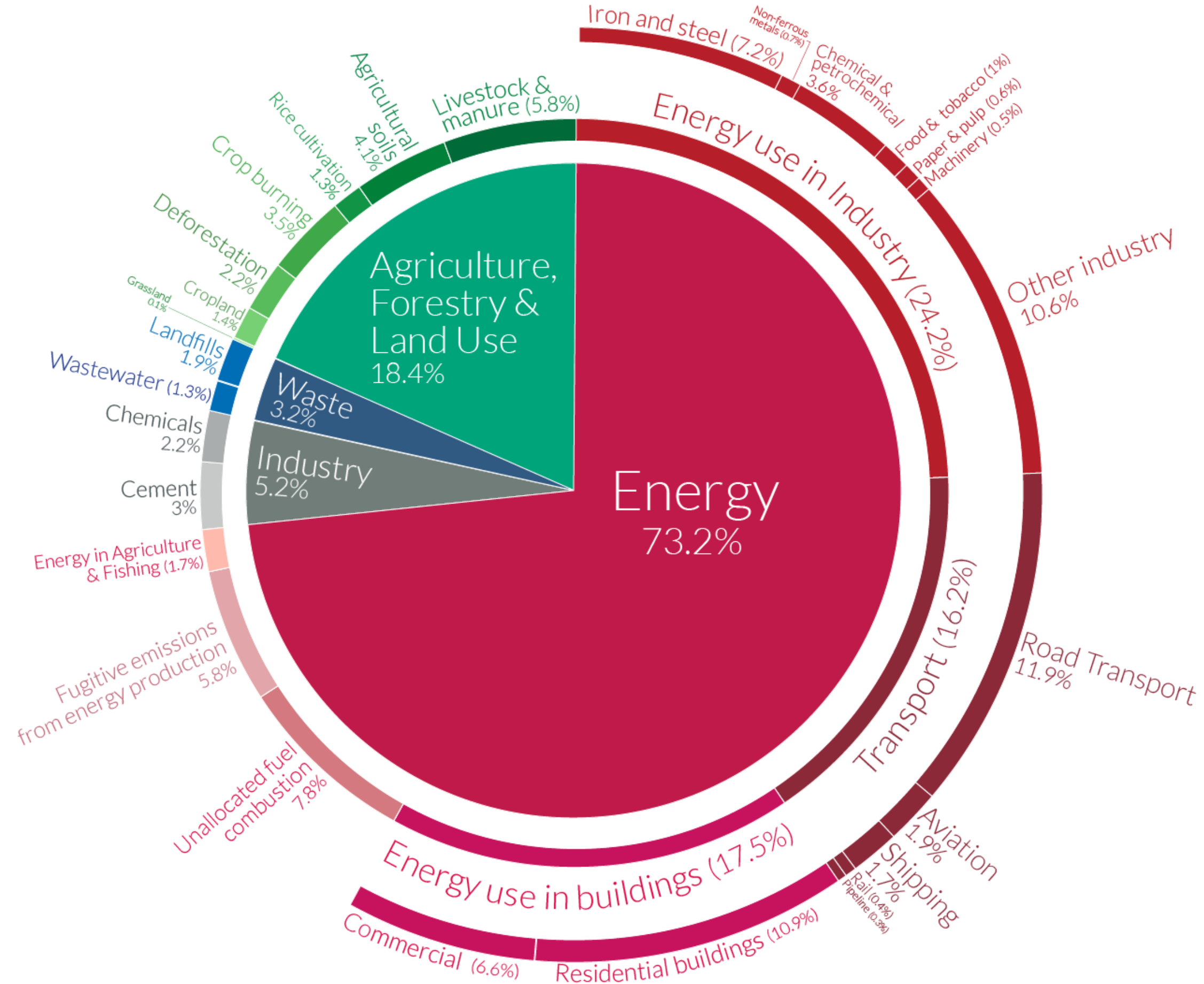

Zmiany emisji CO₂ ze spalania paliw kopalnych 1751- 2020

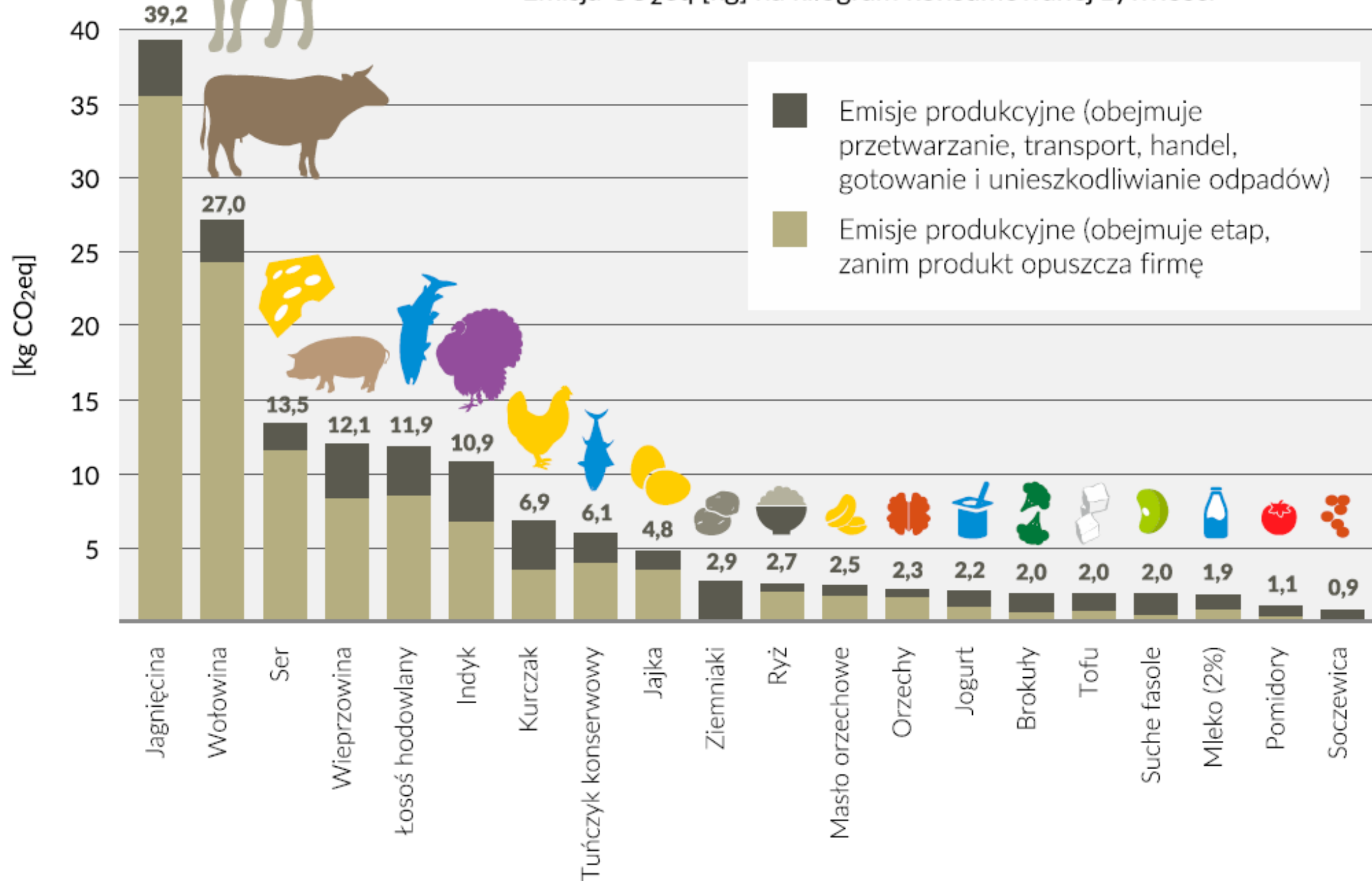
Global greenhouse gas emissions by sector

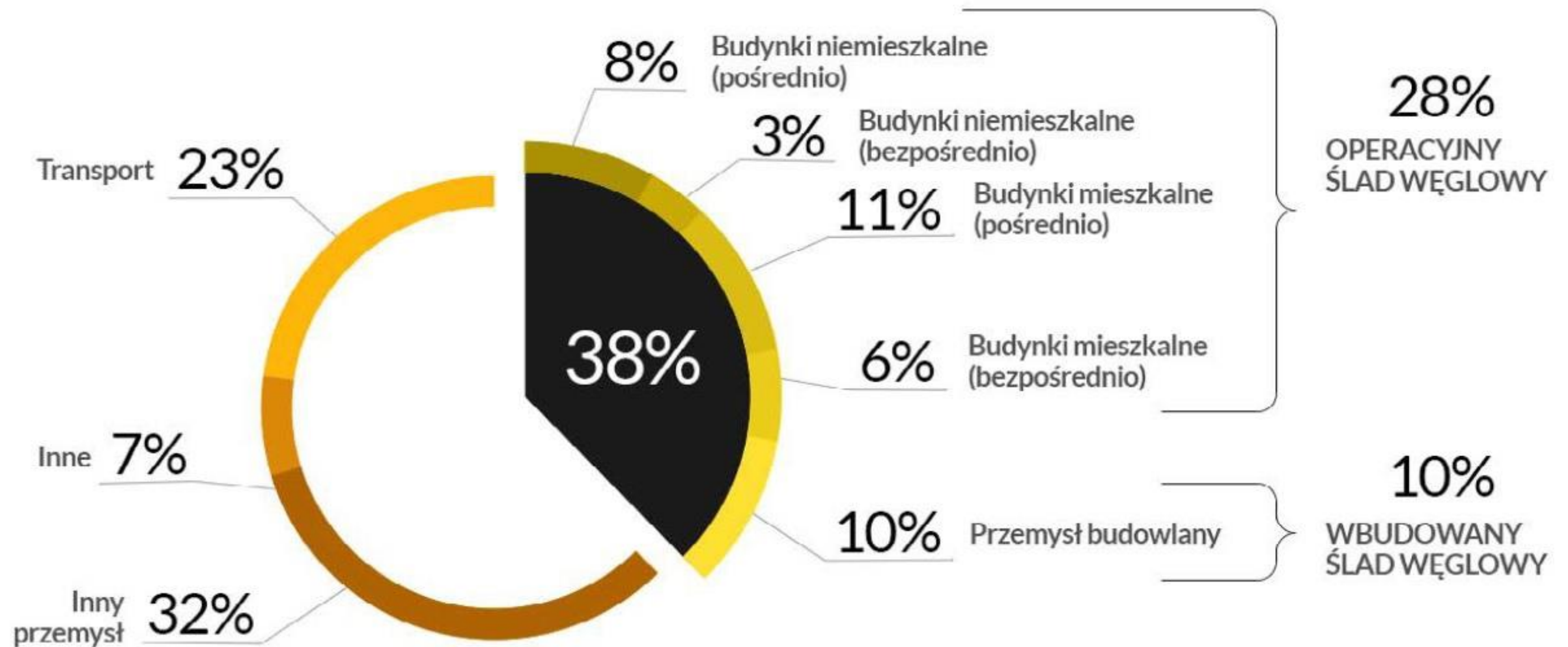
This is shown for the year 2016 – global greenhouse gas emissions were 49.4 billion tonnes CO₂eq.

Emisja CO₂eq [kg] na kilogram konsumowanej żywności

Rysunek 10. Globalne emisje CO₂ w budownictwie (źródło: 2020 Global Status Report for Buildings and Construction)

Źródło: Zerowy ślad węglowy budynków - Mapa drogowa dekarbonizacji budownictwa do roku 2050, PLGBC, 2021

Europa - 27 – emisje gazów cieplarnianych z transportu (mln tCO₂eq)

1250

Źródło: Eurostat, EU transport in figures, 2021

1000

750

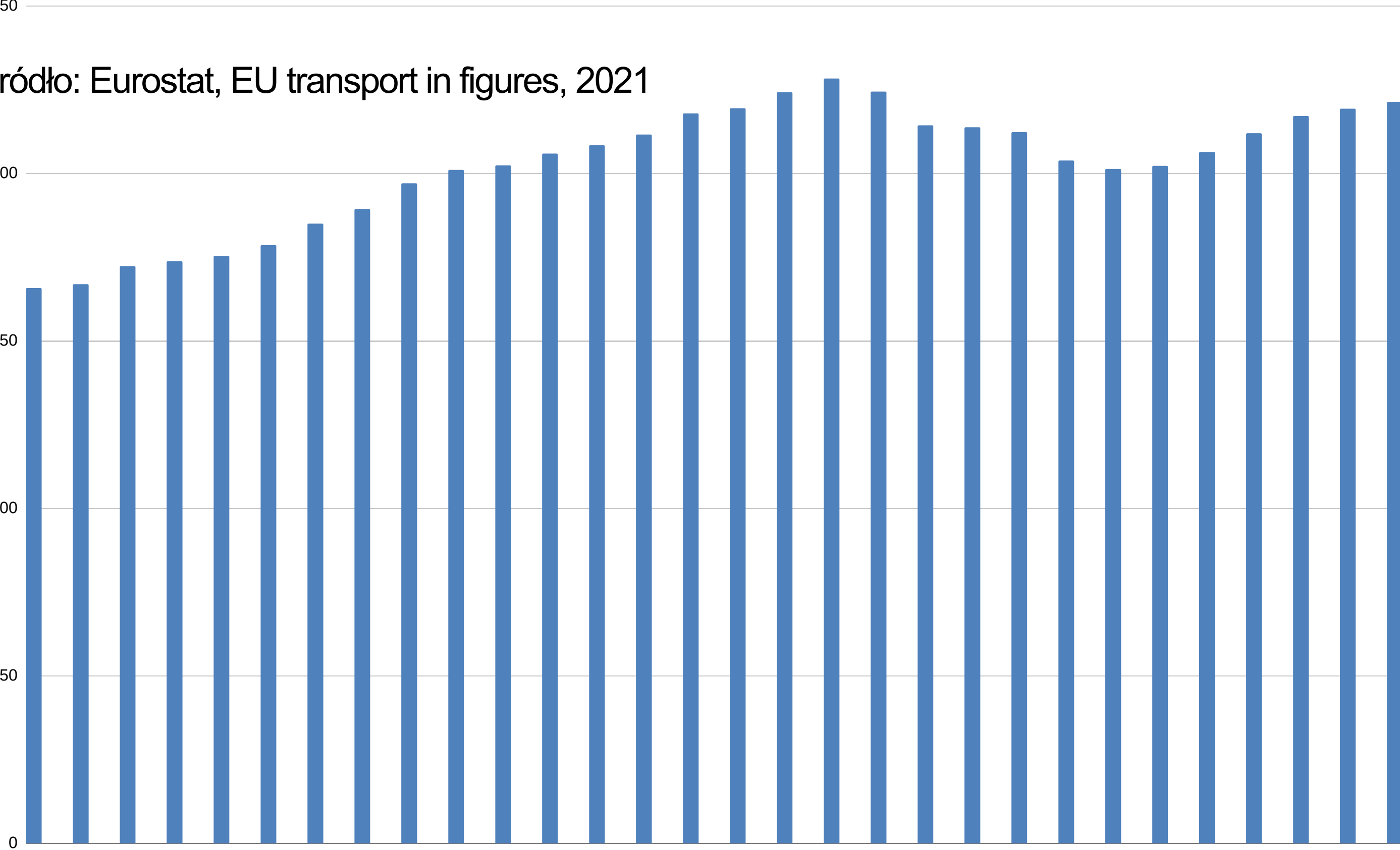
500

250

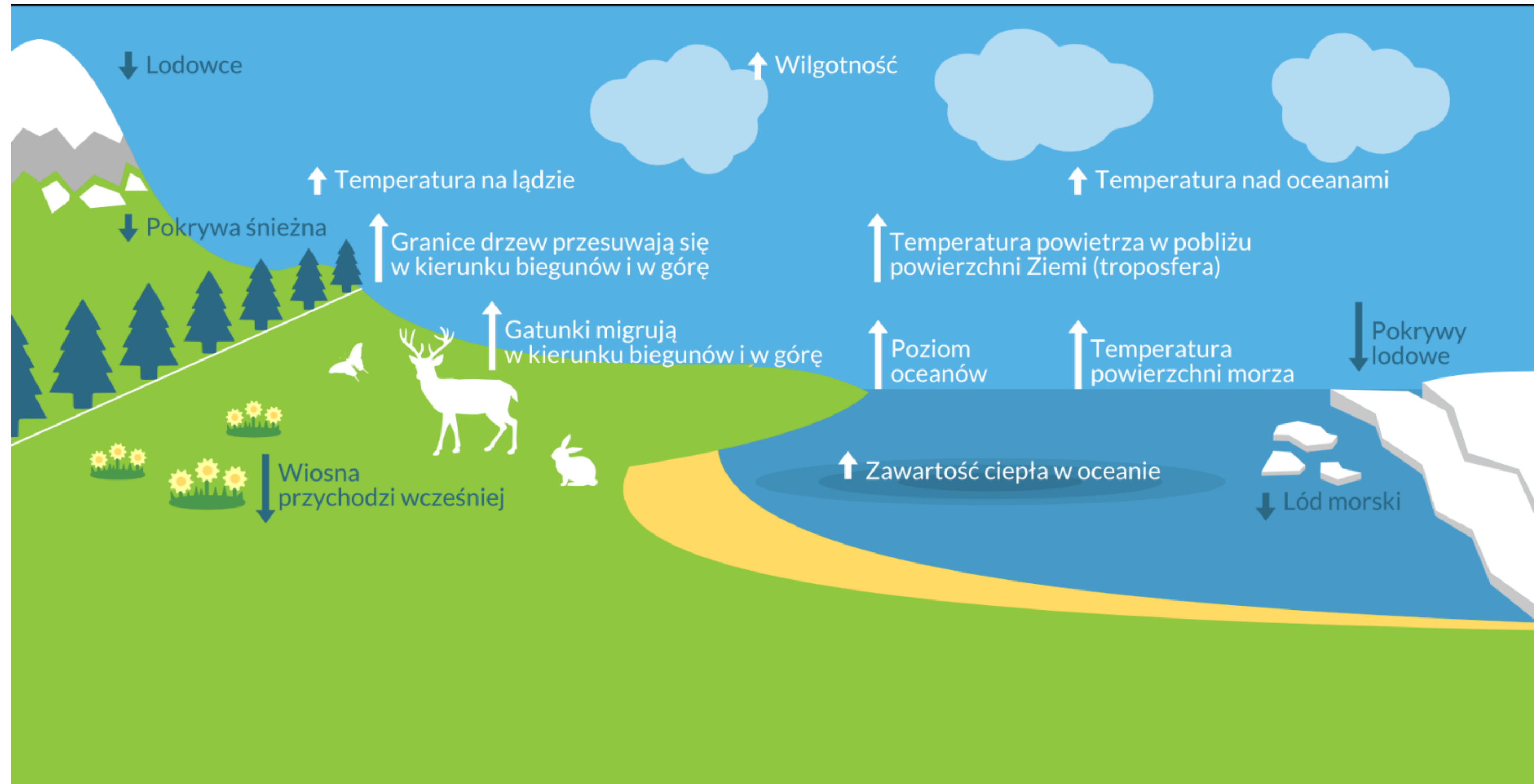
0

1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019

+33%

Oznaki zmian klimatu

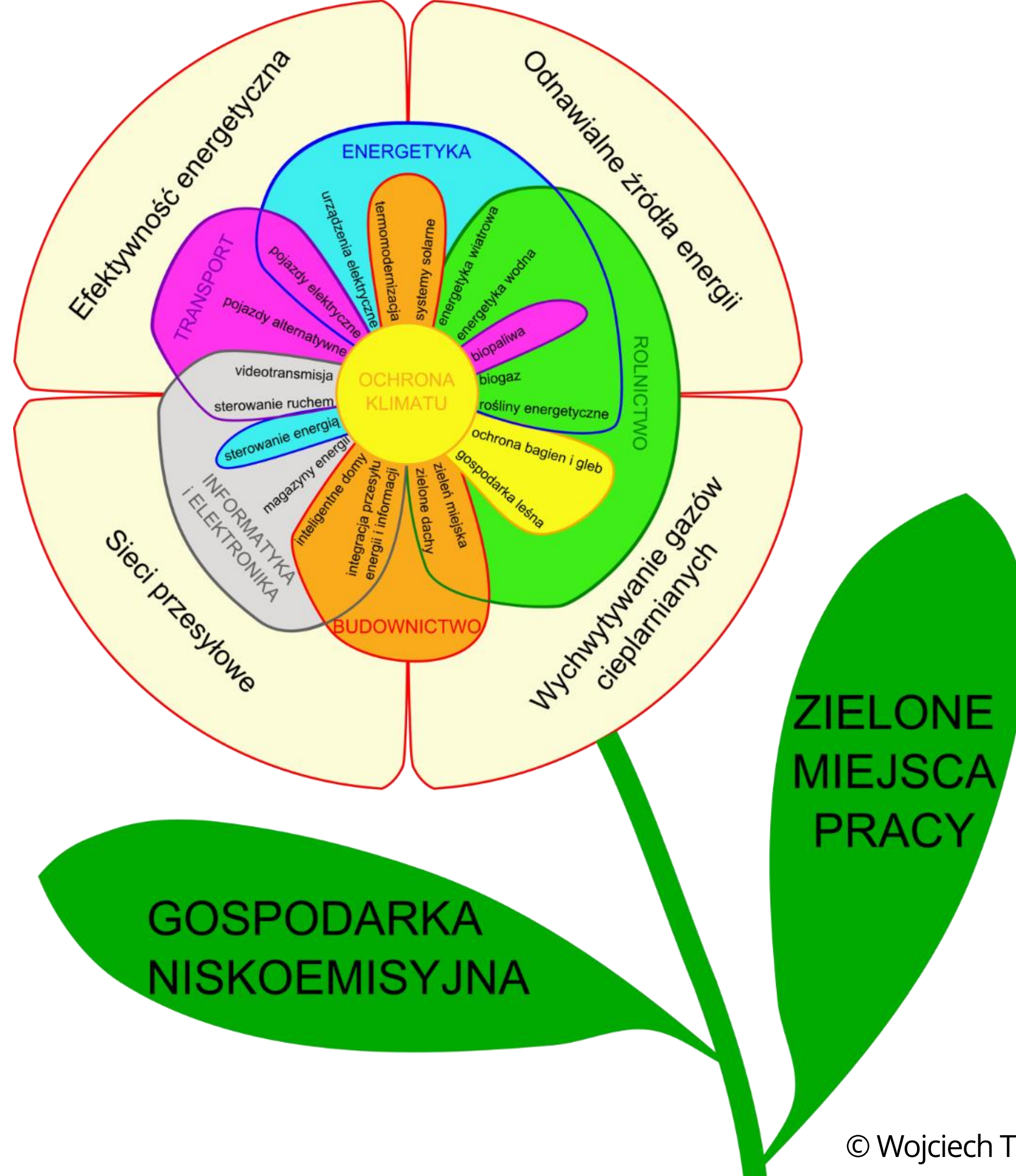

Mitygacja i adaptacja

Mitygacja zmiany klimatu polega na zapobieganiu jej przyczynom. Większość tego typu działań sprowadza się do ograniczania emisji gazów cieplarnianych. Możliwe jest także zwiększanie zdolności do pochłaniania tych gazów z powietrza. Ponieważ jednak skumulowana dotychczas w atmosferze ilość gazów cieplarnianych i tak spowoduje ocieplenie klimatu ponad poziomy obserwowane dziś, istnieje potrzeba adaptowania się do zmian klimatu.

Adaptacja do zmiany klimatu polega na przystosowaniu się ludzkiej cywilizacji do przewidywanych nowych warunków klimatycznych. Warunki te będą zmieniać się w różny sposób, z różnymi skutkami w zależności od regionu na Ziemi. Dlatego też społeczność każdego regionu powinna próbować przewidywać kierunki i skutki zmiany klimatu, którym powinna się przeciwstawić.

Kontakt:

**Fundacja Instytut na rzecz
Ekorozwoju**

ul. Nabelaka 15/6
00-743 Warszawa

www.pine.org.pl

www.chronmyklimat.pl

+48 795110368

w.szymalski@ine-isd.org.pl